

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת עירובין

פרשת צו דפים ט - טו

דרך ישרה תמצית הדף

לדף ט

*בין לחיים ותחת הקורה. *נראה מבחוץ ושוה מבפנים.

א. בין לחיים ותחת הקורה, לתנא תרוייהו ככרמלית ורבי יוחנן אמר דשרי, ודעת רבא דאף בין לחיים שרי, ולאביי רק בתחת הקורה שרי. והשמועות 1. מקום שאין בו ארבעה טפחים מותר לכתף עליו בין מרה"ר ובין מרה"י ש"מ דאינו ככרמלית, ולאביי התם שאני שהרי גבוה שלשה טפחים ומינכרא. 2. תוך הפתח אף שאין בו ארבעה טפחים צריך לחי אחר להתירו וכאביי, ולרבא זהו דווקא בפתוח לכרמלית כיון דמצא מין את מינו וניעור, אבל בפתוח לרה"ר א"צ לחי אחר. 3. מבוי שריצפו בלחיים פחות מארבעה טפחים משתמש עד חודו הפנימי לרשב"ג בלחי הפנימי ולחכמים בלחי החיצון וש"מ כאביי, ולרבא ה"נ זהו רק בפתוח לכרמלית, או שרצפו בלחיים במשך ארבע אמות דהויא מבוי בפני עצמו ולכן צריך לחי אחר להתירו.

ב. נחלקו האם נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי, ומייתי ראייה דאינו לחי מחצר קטנה שנפרצה לגדולה דקטנה אסורה אף דהוי נראה מבחוץ ושוה מבפנים 1. למ"ד דהוי לחי בעינן לאוקמי בנכנסים כתלי קטנה לגדולה, ואף דמוקמינן דקטנה בעשר וגדולה באחד עשרה לא אמרינן לבוד דאיירי שמופלגין מכותל אחד בשני טפחים ומכותל זה בארבעה וכרבי שמצריך בחצר שני פסין. 2. למסקנא הא דמוקמינן דקטנה בעשר וגדולה באחד עשרה, זהו משום שרבי המצריך שני פסים בחצר סובר כרבי יוסי שכל פס צריך להיות ברוחב שלשה טפחים. וש"מ דנראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי, דאל"כ הרי בכדי להתיר את הגדולה סגי שהגדולה תהיה ברוחב עשר אמות ושני טפחים, ובכדי לאסור את הקטנה הו"ל לאשמועינן במופלגין טובא, ואפ"ה הלכתא דהוי לחי משום ברייתא דרבי חייא.

לדף י

*רוחב מבוי לר"י. *מיעוט מבוי רחב. *עור העסלא.

א. מבוי הרחב מעשר טפחים לחכמים יש למעט ולרבי יהודה כשר, ומייתי דבפסי ביראות הותר בהו פרוץ מרובה על העומד ורחבם עד שלש עשרה אמה ושליש. ובעי מהו השיעור לר"י 1. מבוי י"ג ושליש, ק"ו מפסי ביראות דקילי. 2. טפי מ"ג ושליש, דבמבוי שהעומד בו מרובה יש להתיר טפי. 3. פחות מ"ג ושליש, דהקילו דווקא בפסי ביראות דכבר אשכחן ביה חדא קולא.

ב. מיעוט מבוי רחב 1. מבוי ברוחב עשרים אמה, יש אומרים דסגי לנעוץ קנה באמצעו ודיו אולם אינה הלכה. 2. מחלק את המבוי לארכו בפס שארכו ארבע אמות וגבהו עשרה טפחים. 3. מבוי שרחבו חמש עשרה אמה, מרחיק שתי אמות ועושה פס שלש אמות, ולא חיישינן שיכנס בפתח הקטן דחזקה שאדם לא מניח

פתח גדול אא"כ ממעט בהילוכא. 4. א"א לעשות פס אמה ומחצה להרחיק שתי אמות ולעשות פס אמה ומחצה, להו"א ש"מ דעומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות אינו עומד, ולמסקנא כיון דאורא דהאי גיסא ודהאי גיסא מבטל לה. 5. אינו עושה פס אמה ורוחב אמה, להו"א ש"מ דפרוץ כעומד אסור, ולמסקנא כנ"ל. 6. אפשר להרחיק אמה ולעשות פס אמה ומחצה, אך כולי האי לא אטרחהו רבנן.

ג. עור העסלא של בית הכסא מצטרף עם חללו לשיעור טפח בטומאת אהל, והשיעור אצבעים בכל צד ואצבעים רווח באמצע, או אצבע ומחצה בכל צד ואצבע רווח. ופלוגתייהו 1. להו"א לא נחלקו אלא איירי ברברא ובזוטרא. 2. נחלקו בעומד מרובה על הפרוץ משתי רוחות מדלא קאמר אצבע ושליש מכאן ומכאן ובאמצע, ודחי דא"כ הו"ל למימר אצבע ושני שלישים מכאן ומכאן ואצבעים ושני שלישי באמצע. 3. למסקנא נחלקו בפרוץ כעומד.

סדרה יא

*צוה"פ בפרוץ מרובה, בכלאים ושבת.

א. צורת הפתח לרוחב מהניא, לגובה פלוגתא, והשמועות בדין צוה"פ בפרוץ מרובה על העומד 1. להו"א אינה מתרת וכמו דטפי מעשר אמות האוסר בחצר ואינו ניתר בצוה"פ ה"נ פרוץ מרובה, ודחי מפסי ביראות שבהם יותר מעשר אמות אסור אליבא דר"מ משא"כ פרוץ מרובה על העומד דהותר לכו"ע. 2. דפנות שריבה בהן פתחים וחלונות בעיני עומד מרובה על הפרוץ, ודחי דזהו בפתחי שימאי שאין להם שקפי או תקרה.

ב. צורת הפתח לענין כלאים 1. אדם נעץ ארבע קונדיסין בארבעת פינות שדהו ונתן עליהן קורה וחכמים התירו לו לענין כלאים, ולענין שבת לר"ל ג"כ התירו ולרבי יוחנן אסור. ופלוגתייהו להו"א על גבן וביותר מעשר אמות, ולמסקנא מן הצד ובעשר אמות. 2. מקשינן סתירה דלר"ל התירו רק לענין כלאים ולרבי יוחנן לענין שבת אסור, ומתריצין דהתם ר"ל קאמר בשם רבו, ומה שרבי יוחנן אסור בכלאים להו"א מן הצד ולמסקנא ביותר מעשר אמות. 3. רבי יוחנן בן נורי התיר צוה"פ בכלאים רק עד עשר אמות, ואמרנין דאיירי מן הצד כיון שמלמעלה מהני אף ביותר מעשר אמות כדאשכחן בברייתא דקנים הדוקרנין.

ג. דיני צורת הפתח בשבת 1. מן הצד אינה כלום. 2. צריך שתהא בריאה להעמיד בה דלת, ואפילו של קשין. 3. צריכה היכר עבור ציר. 4. הקנים למעלה, לפי רב ששת צריכים ליגע ולרב נחמן א"צ, ומייתי מעשה שרב ששת שלח את שמשו שיסתור צוה"פ בבי ריש גלותא שעשו כר"ז, ואח"כ מייתי ראיה לר"נ מהמחלוקת האם חוקקין להשלים לגבי חיוב מזוזה בכיפה וש"מ דאין צריכין ליגע.

סדרה יב

*הכשר מבוי סתום, וחצר.

א. הכשר מבוי סתום 1. לב"ש לחי וקורה שרו בטלטול, ומחייבי בזורק מרה"ר אף לתוך רה"י בעלת שלש מחיצות. 2. לב"ה לחי או קורה, ומחייבי בזורק מרה"ר לשתי מחיצות. 3. לרבי אליעזר לחיים, ובגמ' בעי האם קסבר נמי קורה. 4. לתלמידו של רבי ישמעאל במבוי פחות מארבע אמות לכו"ע סגי בלחי או קורה ופליגי בארבע עד עשר אמות, ור"ע קאמר דדבריו הלכה או נראין או דרי"ש לא קאמר דבר זה. 5. לרבי עקיבא נחלקו אף בפחות מארבע אמות, ונחלק עם ת"ק האם מבוי שרחבו פחות מארבעה טפחים צריך תיקון.

ב. הכשר חצר ומבוי 1. חצר לחכמים ניתרת בפס אחד ולרבי ור"א בפס ארבעה או בשני פסין, ורחבן משהו ולרבי יוסי שלשה טפחים. 2. שמואל בעי רוב דופן ומוקמינן בדופן שרחבה שבעה, ולא סגי בפס שלשה ומשהו שנתמעט מארבעה טפחים, דתלוי במחלוקת תנאים, או דבעי רוב דופן בחצר משא"כ במבוי. 3. לשון ים שנכנסה לחצר סגי בפס אחד מכיון שהקילו במים, וממלאין הימנו בשבת אם הפירצה פחות מעשר אמות או אם יש לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים ושרי לטלטל בתוכו אם יש גידודי. 4. מבוי מפולש שהכשירו בלחי, פליגי האם הוא משום מחיצה והזורק מרה"ר לתוכה חייב או דהוי משום היכר כמו קורה והזורק פטור. ומייתי דלרבי יהודה שני צידי רה"ר ולחי נחשבים כרה"י, ודחי דקסבר ר"י שני מחיצות

דאורייתא. 5. מבוי שארכו כרחבו ואין בתים וחצירות פתוחין לתוכו דינו כחצר, ואינו נותר בלחי משהו או בקורה טפח אלא בפס ארבעה. ובעי להו"א שיהא ארכו פי שנים ברחבו, ולמסקנא אפילו ארכו יתר בטפח על רחבו.

לרף יג

*רבי מאיר. *פרשת סוטה במחיקה ולשמה. *ב"ש וב"ה.

א. רבי מאיר 1. בתחילה בא לפני רבי עקיבא והיות ור"ע היה חריף מאד עבר לרבי ישמעאל ולמד את המשניות ואח"כ חזר לרבי עקיבא, ומייתי דנחלקו האם מטילין קנקנתום לתוך הדיו, ובכל מקום שנאמר שתלמיד אחד אמר מדברי רבי ישמעאל לפני ר"ע זהו רבי מאיר. 2. גלוי וידוע שאין בדורו של ר"מ כמותו, אך לא קבעו הלכה כמותו כיון שלא יכלו חבריו לעמוד על דעתו, שהיה אומר על טמא טהור ומראה לו פנים וכן איפכא. 3. שמותיו: רבי מאיר ורבי נהוראי על שהאיר עיני חכמים בהלכה, וכן רבי נחמיה ורבי אלעזר בן ערך. 4. רבי אמר שמחודד מחבריו כיון שראה את ר"מ מאחוריו, ואילו ראהו מלפניו היה מחודד טפי. 5. סומכוס היה תלמידו של ר"מ וידע מ"ח טעמים על כל דבר טומאה וטהרה, וכן היה ביבנה תלמיד ותיק שידע לטהר את השרץ בק"נ טעמים כגון ק"ו מנחש שממית ומרבה טומאה וטהור, ודחינן דקעביר מעשה קוץ.

ב. נחלקו האם אין מטילין קנקנתום לפרשת סוטה שבתורה או רק לפרשת סוטה שבמקדש, ופלוגתייהו האם מוחקין לה מתוך ספר תורה, ומייתי דדמי לפלוגתא האם מגילת סוטה זו כשירה עבור סוטה אחרת 1. להו"א באותה מחלוקת האם בעינן לשמה בכתובת מגילת סוטה. 2. דחינן דלמא לכו"ע מוחקין מן התורה כיון שנכתבה סתמא ולא אינתיק לשם סוטה אחרת. 3. לכו"ע אין מוחקין מס"ת כיון שלא נכתב לשם סוטה בעולם, ומייתי שהמ"ד שמכשיר למחוק ממגילת סוטה אחרת מודה שצריך לשמה אך סובר שהמחיקה היא עשייתה ולא הכתיבה.

ג. בית שמאי ובית הלל 1. נחלקו שלש שנים כמו מי ההלכה, ובת קול מן השמים אמרה אלו ואלו דברי אלקים חיים אך ההלכה כב"ה, וזכו לכך מכיון שב"ה היו נוחין ועלובין ושנו גם את דברי ב"ש ואף הקדימום לדבריהם. 2. נחלקו שנתים ומחצה האם נוח לאדם שנברא או שלא נברא, נמנו וגמרו שנוח לאדם שלא נברא, ועכשיו שנברא יפשפש וימשמש במעשיו.

לרף יד

*הקורה. *רואין לר"י. *ים שלמה. *לחיים.

א. דיני הקורה 1. רחבה טפח כדי לקבל ארית לרחבו דהוי טפח ומחצה, ורביע טפח מכל צד מלבין בטינא. 2. לת"ק צריך שתהא בריאה לקבל ארית ולרבי יהודה א"צ, ברחבה ארבעה טפחים לכו"ע א"צ בריאה, ומעמידי הקורה לרבה בר רב הונא א"צ להיות בריאים כדי לקבל קורה וארית ולרב חסדא צריך. 3. הניח קורה ופרס על גבה מחצלת שגובהה מהקרקע שלשה טפחים לא מהניא, כיון שהקורה לא נראית והמחיצה פסולה. 4. ניתן לצרף ע"י לבוד שתי קורות שיוצאות משני הכתלים, וצירוף שתי קורות המתאימות לת"ק אם יש ביניהן פחות מטפח ולרשב"ג עד שלשה טפחים.

ב. לרבי יהודה אמרינן רואין והקמ"ל 1. בקורה שאינה בריאה, וקמ"ל בשל קש אף שאין במינה בריאה. 2. בעקומה כלפי למעלה מעשרים אמה או למטה מעשרה טפחים או חוץ למבוי, רואין כל שאילו תנטל העקמימות ותעמוד כשירה, וקמ"ל דמחוץ למבוי לא גזרינן שמא ימשך אחריה. 3. עגולה רואין כאילו מרובעת, וקמ"ל דכל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש ברחבו טפח. 4. קורה אחת גבוהה ואחת נמוכה בתוך הכשר מבוי, רואין כאילו הן שוות.

ג. ים שעשה שלמה המלך בבית המקדש 1. קוטרן היה עשר אמות בעיגול והקיפו שלשים אמה, מכאן שכל שיש בהקיפו שלשה טפחים יש ברחבו טפח, והעובי לא נחשב להו"א כיון שהיה דק ולמסקנא דנמדד מבפנים. 2. הים החזיק ששת אלפי סאין מים ואמרינן שהם כשיעור מאה וחמישים מקואות טהרה של ארבעים סאה, וקשיא האם כולו היה מרובע איכא טפי ואם כולו עגול יש פחות. ולמסקנא שלש אמות

התחתונות היו מרובעות ונכנסו בהם מאה מקוואות, ושתי האמות העליונות היו עגולות ונכנס בהם חמשים מקוואות. 3. הים הכיל אלפים בת שהם ששת אלפי סאים, והא אמרינן שהכיל שלשת אלפי בת זהו עם הגודש ששיעורו שליש מבחוץ וכדאשכחן גבי תיבה הבאה במדה.

ד. דיני לחיים 1. גובהן עשרה טפחים ורחבן ועבין כל שהוא, ולרבי יוסי רחבן שלשה טפחים. ונחלקו אם הלכה כמותו בלחיים ובהילמי, כיון דרבי קאי כוותיה וכן נימוקו עמו, ולמסקנא בכל שהוא דהכי עמא דבר בלחיים ובברכת שהכל. 2. עשה לחי לחצי מבוי הותר חציו, וקמ"ל דלא חיישינן שמא יבא להשתמש בכולו. 3. לחי שהגביהו מהקרקע או הרחיקו מהכותל שלשה טפחים, פסול אפילו לרשב"ג דאית ליה לבוד בארבעה טפחים, כיון דהוי מחיצה שהגדיים בוקעין בה. 4. לר"מ בדבר שאין בו רוח חיים לא עושים לחי למבוי, דופן לסוכה, פסין לביראות וגולל לקבר, דקסבר מחיצה העומדת ברוח אינה מחיצה.

סד דף טו

*לחי מאליו. *דרשות גט.

א. לחי העומד מאליו שלא סמכו עליו מאתמול לכו"ע אינו לחי, ואם סמכו עליו לאביי הוי לחי ולרבא לא, ולהו"א פליגי אף במחיצה העומדת מאליה. והשמועות 1. העושה סוכתו בין האילנות כשירה, מוקי שנטען לכך מתחילה, וקמ"ל דלא גזרינן שמא יבא להשתמש באילן. 2. אילן וחיצת הקנים נעשין דיומד, ודחי בנטעו לכך מתחילה, וקמ"ל דחיצת הקנים פחות משלשה טפחים. 3. אילן המסיך על הארץ ונופו מגיע לתוך שלשה טפחים מהקרקע מטלטלין תחתיו בפחות מבית סאתים, ודחי בנטעו לכך מתחילה, ואין מטלטלין בכולן משום דהוי דירה שתשמישה לאויר. 4. שבת בתוך מחיצה של עשרה טפחים בתל או נקע יש לו ממנה אלפים אמה לכל רוח, ש"מ דמחיצה העומדת מאליה הויא מחיצה ופליגי רק בלחי, ונחלקו לשיטתם האם לחי משום מחיצה או היכר. 5. אבני גדר שמובדלות זו מזו פחות משלשה טפחים א"צ לחי אחר, אמרינן בבנאן לכך מתחילה, וקמ"ל שלא אמרינן שנעשה למיסר בנינא. 6. כותל שצידו האחד כנוס מחבירו שנראה רק מבחוץ או רק מבפנים נידון משום לחי, אמרינן ה"נ בנעשה מתחילה לכך, וקמ"ל דינא דנראה מבחוץ ושוה מבפנים. 7. רב שלח את שמשו להביא ספל מים ונפל הלחי והעמידו ולא סמך על דקל כיון שלא היה דעתם עליו מאתמול ש"מ כאביי, וא"א לומר דפלוגתייהו דווקא בשלא סמכו עליו מאתמול.

ב. דרשות הפסוקים בגט 1. וכתב, לריה"ג בכל דבר, ולרבנן שאינה מתגרשת בכסף. 2. ספר, לריה"ג למעט רוח חיים ואוכל, ולרבנן לספירת דברים. 3. ספר כריתות, לריה"ג דלא מתגרשת בכסף, ולרבנן לדבר הכורת בינו לבינה. 4. כרת כריתות, לריה"ג לכורת בינו לבינה, ורבנן לא דרשי.

שאלות לחזרה ושינון

א. סוגית רבי מאיר (5) ב. המוח' בהטלת קנקנתום לפרשת סוטה, ולשמה בסוטה (3) ג. בית שמאי ובית הלל (3) א. דיני הקורה (4) ב. לרבי יהודה אמרינן רואין, ומאי קמ"ל (4) ג. ים שעשה שלמה בביהמ"ק (3) ד. דיני לחיים (4) א. המוח' בלחי העומד מאליו והאופן, והשמועות (7) ב. המוח' בדרשות הפסוקים בגט (4)	א. המוח' בבין לחיים ותחת הקורה, והשמועות (3) ב. המוח' בנראה מבחוץ ושוה מבפנים והאוקימתא בחצר קטנה שנפרצה לגדולה (2) א. המוח' במבוי רחב, והשיעור לרבי יהודה (3) ב. מיעוט מבוי רחב (6) ג. המוח' ברוחב עור העסלא ובמאי פליגי (3) א. השמועות בצוה"פ בפרוץ מרובה על העומד (2) ב. דיני צורת הפתח בכלאים (3) ג. דיני צורת הפתח בשבת (4) א. הכשר מבוי סתום (5)

יצאן לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

מנחות	בבא קמא	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
חולין	בבא מציעא	שבת מהדורה חדשה.
בכורות עם הקדמות ומושגים	בבא בתרא א-ב	עירובין
ערכין-תמורה	סנהדרין א-ב עם "יש סדר	סוכה
כריתות-מעילה	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה	מכות שבועות	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
וכן הלאה, כסדר ה'דף היומ"י	עבודה זרה הוריות עם	גיטין
	מחודדין בפ"ד	קידושין - עם תורתך שעשועי,
	זבחים	סימני הדף, ותוספתא

ציתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תר"ג המצוות. **בחקותין אשתעשע** - על תר"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול. **עתים לתורה** - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק. **קיצור חודים** מנוקד ומסודר. **קיצור אלשין רות** **קיצור אלשין אסתר** **קיצור אלשין איכה** בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבתה תשגה תמיד - שיהות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א. **איזוהי דון ישרה** - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות. **הקדמות ומושגים** - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~24~

המערכת

בקרוב יופיעו בס"ד מסכתות יבמות וכתובות!